

Το απόρρητο και εσείς

Οι συμμετέχοντες θα εξερευνήσουν ποια είδη πληροφοριών είναι προτιμότερο να παραμένουν απόρρητα, πώς μπορούν να προσαρμόσουν τις ρυθμίσεις απορρήτου στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και για ποιο λόγο επιλέγουν κάθε ρύθμιση (π.χ. γιατί κάποιο περιεχόμενο είναι ορατό μόνο σε φίλους, ενώ άλλο είναι δημόσιο).

Υλικά

Φυλλάδιο "Μάντεψε ποιος"

Μάντεψε ποιος

Μέρος πρώτο

Αλληλεπίδραση στην τάξη

Μοιράστε το φυλλάδιο με το παιχνίδι "Μάντεψε ποιος" και ζητήστε από κάθε συμμετέχοντα να το συμπληρώσει. Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να επιλέξουν τέσσερα στοιχεία που αφορούν τους ίδιους, και ενημερώστε τους ότι θα μοιραστείτε αυτές τις πληροφορίες με όλη την ομάδα. Ζητήστε τους να κρατήσουν το δεύτερο φύλλο.

Δώστε στους συμμετέχοντες 10 λεπτά για να συμπληρώσουν το φυλλάδιο. Έπειτα, μαζέψτε τα φυλλάδια.

Ενημερώστε τους μαθητές σας

Τώρα θα διαβάσω κάποια στοιχεία από κάθε φυλλάδιο. Χρησιμοποιήστε την ενότητα "Μάντεψε ποιος" για να σημειώσετε ποιος συμμετέχοντας νομίζετε ότι συμπλήρωσε κάθε φυλλάδιο.

Αλληλεπίδραση στην τάξη

Αφού δείτε όλα τα φυλλάδια, ξεκινήστε μια συζήτηση με την ομάδα.

Ρωτήστε τους μαθητές σας

Υπήρξαν κάποια στοιχεία που δεν κοινοποιήσατε σε κανέναν; Ποια ήταν αυτά; Γιατί;

Έκαναν όλοι τις ίδιες επιλογές σχετικά με τα στοιχεία που επέλεξαν να κοινοποιήσουν; Γιατί/Γιατί όχι;

Θα κοινοποιούσατε λιγότερες ή περισσότερες από αυτές τις πληροφορίες ανάλογα με το κοινό; Πότε θα τις κοινοποιούσατε;

Πόσο εύκολο ήταν να συνδυάσετε κάθε στοιχείο με το άτομο που το έγραψε/είπε;

Υπήρξαν παραδείγματα απαντήσεων οι οποίες μπορεί να αποκάλυψαν και κάτι άλλο πέρα από την ίδια την απάντηση (π.χ. αν κάποιος έγραψε το αγαπημένο του φαγητό, μπορεί να έδωσε κάποια ένδειξη για την οικειότητά του με κάποιον πολιτισμό);

Τι υποθέσεις νομίζετε ότι μπορεί να κάνουν οι άλλοι για εσάς αν αποκαλύψετε σε όλο τον κόσμο τις πληροφορίες που σημειώσατε στο πλαίσιο του παιχνιδιού;

Μέρος δεύτερο

Ενημερώστε τους μαθητές σας

Το απόρρητο σάς δίνει τη δυνατότητα να ελέγχετε τι γνωρίζουν οι άλλοι για εσάς. Αυτό γίνεται όταν λέτε κάποια πράγματα για εσάς (π.χ. όταν λέτε σε άλλους τη διεύθυνσή σας ή πώς σας αρέσει να διασκεδάσετε) ή όταν κάνετε πράγματα μαζί με άλλους (π.χ. όταν πηγαίνετε σε ένα κατάστημα με τους φίλους σας και διαλέγετε αυτό που σας αρέσει περισσότερο). Το απόρρητο είναι εξίσου σημαντικό είτε βρίσκεστε στον ίδιο χώρο με τους άλλους είτε μιλάτε μαζί τους στο διαδίκτυο.

Το απόρρητο εξαρτάται από τις επιλογές που εσείς οι ίδιοι κάνετε. Αυτό που θεωρείτε απόρρητο εσείς και η οικογένειά σας μπορεί να διαφέρει αρκετά από αυτό που θεωρούν απόρρητο τα άλλα άτομα αυτής της ομάδας και οι οικογένειές τους. Αν γνωρίζουμε καλύτερα τι θεωρούμε απόρρητο και πώς αυτό επηρεάζεται από τη διαδικτυακή συμπεριφορά μας, θα μπορούμε να κάνουμε καλύτερες επιλογές όσον αφορά το είδος του απορρήτου που θέλουμε να έχουμε.

Επίσης, ο βαθμός απορρήτου αλλάζει ανάλογα με το είδος της πληροφορίας που κοινοποιείται και το άτομο στο οποίο κοινοποιείται.

Ρωτήστε τους μαθητές σας

Για παράδειγμα, θα κοινοποιούσατε τη διεύθυνση του σπιτιού σας στα παρακάτω άτομα;

1. Στους γονείς/κηδεμόνες σας ή σε άλλα σημαντικά για εσάς ενήλικα μέλη της οικογένειάς σας;
2. Στους φίλους σας;
3. Στον καθηγητή ή την καθηγήτριά σας;
4. Σε κάποιον άγνωστο ή κάποιον που δεν γνωρίζετε καλά;
5. Σε κάποιον φίλο φίλου σας;
6. Σε κάποιον οργανισμό ή εταιρεία;

Σύνοψη

Ενημερώστε τους μαθητές σας

Όταν κοινοποιείτε πληροφορίες στο διαδίκτυο, πρέπει να σκέφτεστε ποιος μπορεί να τις δει και αν εσείς ή το άτομο το οποίο αφορούν αυτές οι πληροφορίες αισθάνεστε άνετα να κοινοποιηθούν οι συγκεκριμένες πληροφορίες σε ορισμένα κοινά.

Η κοινοποίηση ορισμένων πληροφοριών σε λάθος άτομα μπορεί να έχει άσχημες

συνέπειες μελλοντικά. Αν κάποιος άγνωστος ή κάποιος που δεν γνωρίζετε καλά ξέρει πού ακριβώς μένετε, μπορεί να έρθει στη διεύθυνσή σας και αυτό μπορεί να είναι επικίνδυνο. Αν και το ποσοστό πιθανότητας να συμβεί κάτι τέτοιο μπορεί να διαφέρει ανάλογα με το μέρος του κόσμου όπου βρίσκεστε, ο ενδεχόμενος κίνδυνος (και η πιθανή βλάβη) μπορεί να υπερισχύει της μικρής πιθανότητας να πραγματοποιηθεί όντως αυτό το ενδεχόμενο. Για να εντοπίσετε τις επιλογές απορρήτου με τις οποίες θα είστε ασφαλείς, πρέπει πρώτα να καταλάβετε ποιες μπορεί να είναι οι συνέπειες από την κοινοποίηση πληροφοριών.

Παρεξηγήσεις

Συζήτηση

Ενημερώστε τους μαθητές σας

Ας συζητήσουμε τι λέμε στα γραπτά μηνύματα, πώς το λέμε και πώς θα διέφερε το ίδιο μήνυμα αν το λέγαμε αυτοπροσώπως.

Ρωτήστε τους μαθητές σας

Πώς διαφέρει η γραπτή από την προφορική επικοινωνία;

1. Αν δεν μπορείτε να δείτε την αντίδραση του ατόμου στο οποίο απευθύνεστε, ίσως να μην γνωρίζετε τι συναισθήματα προκάλεσε το μήνυμά σας. Ίσως πληγώσετε τα συναισθήματα κάποιου χωρίς να το γνωρίζετε.

Ενημερώστε τους μαθητές σας

Όταν μιλάτε αυτοπροσώπως με κάποιον, μπορείτε να παρατηρήσετε όχι μόνο τις αντιδράσεις του κατά τη διάρκεια της συζήτησης, αλλά και τη γλώσσα του σώματός του και τον τόνο της φωνής του. Αυτό το συγκεκριμένο χάνεται στην ηλεκτρονική επικοινωνία.

Ωστόσο, όταν επικοινωνείτε διαδικτυακά, μπορείτε να αξιοποιήσετε άλλες σχετικές πληροφορίες και να διαμορφώσετε την επικοινωνία σας βάσει αυτών (π.χ. ορισμένες πλατφόρμες μπορεί να έχουν συγκεκριμένες συμβάσεις για την ερμηνεία πληροφοριών).

Ρωτήστε τους μαθητές σας

Πώς μπορεί η έλλειψη ορισμένων συγκεκριμενικών ενδείξεων (π.χ. της γλώσσας του σώματος, του τόνου της φωνής) να έχει ως αποτέλεσμα ο δέκτης ενός γραπτού ή ηλεκτρονικού μηνύματος να παρερμηνεύσει το μήνυμα (π.χ. ένα αστείο μπορεί να μην εκφραστεί σωστά και να πληγώσει τα συναισθήματα κάποιου);

Αν προέκυπτε μια παρεξήγηση κατά τη διάρκεια μιας κατ' ιδίαν συζήτησης, τι θα κάνατε για να τη λύσετε (π.χ. θα ζητούσατε συγγνώμη ή θα εξηγούσατε τι θέλατε να πείτε); Πώς διαφέρει (π.χ. είναι πιο εύκολη ή πιο δύσκολη) αυτή η προσέγγιση στην περίπτωση ενός γραπτού μηνύματος;

Ποιο είναι το κοινό σας;

Μέρος πρώτο

Ενημερώστε τους μαθητές σας

Η δραστηριότητά μας στο διαδίκτυο αφήνει αναπόφευκτα ίχνη δεδομένων. Υπάρχουν, όμως, τρόποι να ορίζουμε εμείς το απόρρητό μας και να διαχειριζόμαστε τη διαδικτυακή μας φήμη. Όταν πρόκειται για περιβάλλοντα κοινωνικής δικτύωσης, οι εκάστοτε πλατφόρμες διαθέτουν συχνά ενσωματωμένες ρυθμίσεις που μας επιτρέπουν να επιλέγουμε ποιος μπορεί να δει το περιεχόμενο που δημοσιεύουμε. Βέβαια, παρόλο που αυτές οι ρυθμίσεις δεν περιορίζουν τη δυνατότητα της ίδιας της πλατφόρμας ή τρίτων (π.χ. διαφημιζόμενων, ερευνητών ή εταιρειών) να αναλύουν αυτά τα δεδομένα (συμπεριλαμβανομένων και των μεταδεδομένων), συχνά μπορούν να περιορίσουν τι μπορούν να δουν οι άλλοι χρήστες των μέσων κοινωνικής δικτύωσης ή σε ποιες πληροφορίες μπορούν να έχουν πρόσβαση οι εταιρείες ή οι διαφημιζόμενοι.

Για όσους είναι περίεργοι, τα μεταδεδομένα είναι βασικά δεδομένα που αφορούν δεδομένα. Τα μεταδεδομένα μπορεί να περιλαμβάνουν ενδεικτικά την ώρα σύνδεσης σε μια πλατφόρμα κοινωνικής δικτύωσης, την τοποθεσία από όπου έγινε η σύνδεση, καθώς και πληροφορίες για τις συνδέσεις σας στο διαδίκτυο.

Οι ρυθμίσεις απορρήτου μπορεί να εμφανίζονται διαφορετικά σε κάθε πλατφόρμα κοινωνικής δικτύωσης, αλλά μας βοηθούν να καθορίσουμε το κοινό μας. Για παράδειγμα, μέσω των ρυθμίσεων μπορούμε να ορίσουμε οι δημοσιεύσεις μας να είναι δημόσιες, ορατές σε φίλους φίλων, ορατές μόνο στους φίλους μας και, μερικές φορές, ορατές μόνο σε συγκεκριμένους φίλους. Με αυτές τις ρυθμίσεις μπορείτε επίσης να προσαρμόσετε τα δεδομένα τοποθεσίας και τα δικαιώματα κοινοποίησης. Στις περισσότερες υπηρεσίες, μπορείτε να απενεργοποιήσετε τα cookies, τις στοχευμένες διαφημίσεις και τη δυνατότητα αυτόματης συμπλήρωσης του πεδίου αναζήτησης κάνοντας απλά μερικές αλλαγές στις επιλογές/ρυθμίσεις της εκάστοτε υπηρεσίας. Υπάρχουν επίσης επεκτάσεις για προγράμματα περιήγησης στο διαδίκτυο αλλά και άλλες ψηφιακές υπηρεσίες που μπορούν να ενισχύσουν την προστασία του απορρήτου σας καθώς πηγαίνετε από τον έναν ιστότοπο στον άλλον (π.χ. η δυνατότητα "Do Not Track" της επέκτασης Privacy Badger από το Electronic Frontier Foundation).

Μέρος δεύτερο

Αλληλεπίδραση στην τάξη

Χωρίστε τους συμμετέχοντες σε ζευγάρια.

Ρωτήστε τους μαθητές σας

Σκεφτείτε όλες τις πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης στις οποίες έχει ο καθένας σας λογαριασμό.

Ξέρετε ποιες είναι οι τρέχουσες ρυθμίσεις απορρήτου σας σε καθεμία από αυτές;

Ομαδική δραστηριότητα

Ενημερώστε τους μαθητές σας

Ας εξερευνήσουμε τις δυνατότητες που παρέχουν αυτές οι ρυθμίσεις και ας σκεφτούμε ποιες από αυτές είναι πιο κατάλληλες, σε ποιες περιπτώσεις και σε ποιες πλατφόρμες.

Ο καθένας σας ξεχωριστά, επισκεφτείτε μια πλατφόρμα κοινωνικής δικτύωσης που χρησιμοποιείτε και ελέγξτε τις ρυθμίσεις απορρήτου σας. Οι ρυθμίσεις απορρήτου βρίσκονται συνήθως στις ρυθμίσεις του λογαριασμού σας, και ορισμένες πλατφόρμες παρέχουν ακόμα και ειδικές λειτουργίες που μπορείτε να χρησιμοποιήσετε για να ελέγξετε το απόρρητό σας.

Αφού ελέγξετε τις ρυθμίσεις απορρήτου σας, συζητήστε τις με το ζευγάρι σας. Γιατί έχετε επιλέξει τις συγκεκριμένες ρυθμίσεις απορρήτου; Μήπως μερικές φορές οι ρυθμίσεις απορρήτου καθορίζονται από τις εκάστοτε συνθήκες (π.χ. ορισμένες ρυθμίσεις είναι κατάλληλες για μια περίπτωση, αλλά δεν εφαρμόζονται απαραίτητα σε κάποια άλλη); Έχετε αλλάξει ποτέ τις ρυθμίσεις απορρήτου σας; Πόσο συχνά τις αλλάζετε και γιατί;

Βεβαιωθείτε ότι εξετάζετε τόσο τις ρυθμίσεις απορρήτου που αφορούν την κοινοποίηση πληροφοριών σε διάφορα άτομα στην πλατφόρμα, όσο και τις ρυθμίσεις που καθορίζουν πόσα δεδομένα λαμβάνει η ίδια η πλατφόρμα και τυχόν συνεργαζόμενα μέρη (π.χ. διαφημιζόμενοι). Όλα τα παραπάνω είναι σημαντικοί παράγοντες που μπορεί να διαμορφώσουν το ψηφιακό σας απόρρητο για αγνώστους/άτομα που δεν γνωρίζετε καλά, φίλους, συγγενείς και εταιρείες.

Αλληλεπίδραση στην τάξη

Δώστε στους συμμετέχοντες 5 λεπτά να συζητήσουν με το ζευγάρι τους και έπειτα ξεκινήστε μια ομαδική συζήτηση χρησιμοποιώντας τις παρακάτω ερωτήσεις.

Συζήτηση

Ρωτήστε τους μαθητές σας

Ποια είναι η ρύθμιση απορρήτου για το λογαριασμό σας; Είναι δημόσιος, ιδιωτικός ή κάτι άλλο; Γιατί αποφασίσατε να επιλέξετε αυτή τη ρύθμιση;

Οι τρέχουσες ρυθμίσεις απορρήτου σας ανταποκρίνονται στις προτιμήσεις σας;

Πότε υπάρχει λόγος οι κοινοποιήσεις να είναι δημόσιες και πότε μπορεί να είναι προτιμότερες οι ιδιωτικές ρυθμίσεις;

Αισθάνεστε άνετα να κοινοποιείτε πληροφορίες που σας αφορούν στις πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης που χρησιμοποιείτε ή στις εταιρείες που διαφημίζονται σε αυτές; Γιατί ή γιατί όχι;

Σας έκανε αυτή η συζήτηση να αλλάξετε γνώμη για τις ρυθμίσεις απορρήτου που έχετε επιλέξει; Γιατί ή γιατί όχι;

Άσκηση

Άσκηση

Άσκηση

Αφού λοιπόν συζητήσαμε για το απορρήτο, για τα συμπεράσματα στα οποία μπορεί να καταλήξουν οι άλλοι βάσει του περιεχομένου που κοινοποιούμε, πώς διαφορετικοί άνθρωποι μπορεί να ερμηνεύσουν διαφορετικά το ίδιο μήνυμα και γιατί οι ρυθμίσεις μπορεί να είναι ένα χρήσιμο εργαλείο προκειμένου να αποφασίσουμε τι θα θέλαμε ιδανικά να κοινοποιήσουμε σε κάποιο συγκεκριμένο κοινό, ας εφαρμόσουμε στην πράξη όσα μάθαμε.

Για τα επόμενα 30 λεπτά, σκεφτείτε ο καθένας μόνος του τα 3 παρακάτω σενάρια και γράψτε μια σύντομη απάντηση μίας παραγράφου για καθένα από αυτά:

1. Η Κορίνα είναι 13 ετών και μόλις ξεκίνησε να πειραματίζεται με το τραγούδι. Αισθάνεται ότι δεν είναι και τόσο καλή ακόμα, αλλά θα ήθελε να μοιραστεί το νέο της πάθος με τους φίλους της και να ζητήσει τη γνώμη τους. Σκέφτεται να ανεβάσει μερικά βίντεο στα οποία τραγουδάει τα αγαπημένα της τραγούδια σε μια πλατφόρμα κοινωνικής δικτύωσης. Τι είδους πλατφόρμα θα προτείνετε; Ποιες πιστεύετε ότι θα ήταν οι ιδανικές ρυθμίσεις απορρήτου για αυτή την πλατφόρμα; Εξηγήστε γιατί.
2. Ο Φώτης είναι 16 ετών και του αρέσει πολύ η μαγειρική και η δημιουργία νέων συνταγών. Έχει εμπνευστεί κάποιες συνταγές για κοτόπουλο για τις οποίες είναι πολύ ενθουσιασμένος και θέλει να τις μοιραστεί με τους φίλους του αλλά και άλλους λάτρεις της μαγειρικής. Τι είδους πλατφόρμα θα προτείνετε; Ποιες πιστεύετε ότι θα ήταν οι ιδανικές ρυθμίσεις απορρήτου για αυτή την πλατφόρμα; Εξηγήστε γιατί.
3. Η Δήμητρα είναι 18 ετών και θέλει να ξεκινήσει να ψάχνει για δουλειά τον επόμενο μήνα. Ξέρει ότι οι εργοδότες θα θέλουν να δουν το βιογραφικό της, αλλά δεν είναι σίγουρη για το πώς να συντάξει ένα αποτελεσματικό βιογραφικό. Την ενδιαφέρει ο κλάδος της πληροφορικής, αλλά δεν ξέρει ποιες μπορεί να είναι οι διαθέσιμες θέσεις και αν έχει τα προσόντα για αυτές. Θα ήθελε μερικές συμβουλές ή προτάσεις από άλλους που έχουν παρόμοια ενδιαφέροντα, αλλά καμία επαφή από το τρέχον δίκτυό της δεν εργάζεται στον κλάδο της πληροφορικής. Τι είδους πλατφόρμα θα προτείνετε στη Δήμητρα; Ποιες πιστεύετε ότι θα ήταν οι ιδανικές ρυθμίσεις απορρήτου για αυτή την πλατφόρμα; Εξηγήστε γιατί.

Αν είναι εφικτό, για την επόμενη ομαδική συζήτηση, χωρίστε ξανά τους συμμετέχοντες σε ζευγάρια (τα ίδια με πριν) και αφήστε τους συμμετέχοντες σε κάθε ζευγάρι να συζητήσουν τις σκέψεις τους μεταξύ τους.